

Θεολογία και Οικολογικό πρόβλημα (Τιμόθεος Παπασταύρου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η οικολογική κρίση είναι ένα πολύ σοβαρό και καταστροφικό φαινόμενο, το οποίο ταλαιπωρεί τον πλανήτη μας και θέτει σε κίνδυνο την ζωή ανυπεράσπιστων ανθρώπων. Η καταστροφή έχει προκληθεί από την αλαζονεία και την έπαρση των ανθρώπων, οι οποίοι στην αναζήτηση τρόπων για την ικανοποίηση των αναγκών τους, εκμεταλλεύονται την κτίση αδιαφορώντας πλήρως για την καταστροφή που προκαλούν στο περιβάλλον. Η δύσκολη αποστολή για την αφύπνιση και την λύση του οικολογικού προβλήματος έχει στηριχθεί στους ώμους της εκκλησίας και της θεολογίας. Στους δύσκολους καιρούς που βιώνουμε, οι εκκλησιαστικοί και θεολογικοί φορείς δεν θα πρέπει να κρατούν μια αδιάφορη και αμέτοχη στάση, αλλά οφείλουν με κάθε δυνατό τρόπο να αγωνίζονται διαρκώς. Αρχικά γιατί κινδυνεύει η κτίση, η οποία είναι το τελειότερο δώρο του θεού προς τους ανθρώπους και είναι ευθύνη όλων μας να την προστατεύουμε και να τη διατηρούμε όπως ακριβώς τη λάβαμε. Επίσης είναι ανάγκη να ληφθούν σοβαρά μέτρα για την καταπολέμηση της κρίσης, όχι με σκοπό να δικαιολογηθούν για τις

κατηγορίες πως ευθύνονται για όλη την καταστροφή που ταλαιπωρεί τον πλανήτη, αλλά γιατί είναι στις βασικές αρχές της ορθοδοξίας η ανιδιοτελής βοήθεια και αγάπη προς τον συνάνθρωπο αλλά και προς την κτίση [60].

Για να πετύχουν την αποστολή τους, η εκκλησία και η θεολογία θα πρέπει να προσπαθήσουν να εστιάσουν στην αλλαγή την ηθικής των ανθρώπων εάν επιθυμούν να επιφέρουν ορισμένες αλλαγές. Οι άνθρωποι όμως είναι αρκετά δύσκολο να αλλάξουν ή να αναδιαμορφώσουν τις αξίες που έχουν υιοθετήσει από τους προγόνους τους, με αποτέλεσμα κάθε προσπάθεια που γίνεται για ανάπτυξη της οικολογικής ηθικής τους αλλά και την αλλαγή των ήδη υπάρχων ηθικών αξιών, να είναι άκαρπη [61].

Σύμφωνα με την ορθόδοξη θεολογία, η αλλαγή της αντίληψης των ανθρώπων θα επέλθει μόνο όταν καταφέρουν να κατανοήσουν πως παρόλο που ο άνθρωπος είναι η κορωνίδα της δημιουργίας [62], δεν έχει το δικαίωμα να είναι το αφεντικό της φύσης, διότι ο Θεός τον έχει ορίσει ως κοινωνό και συνεχιστή της. Αυτός είναι ο μοναδικός τρόπος για να κατανοήσει ο άνθρωπος πως δεν πρέπει να βρίσκεται σε αντιπαλότητα με την φύση αλλά σε συνεργασία, με σκοπό να καταφέρουν ο ένας με την βοήθεια του άλλου να εξελιχθούν και να συνεχίσουν την πορεία τους στον χρόνο, διατηρώντας ακλόνητες τις ισορροπίες μεταξύ τους.

Εκτός από το γεγονός πως ο άνθρωπος δεν είναι αρχηγός της φύσης αλλά ιερέας της, θα πρέπει να γίνει κατανοητό στους ανθρώπους πως είναι μεσολαβητές του

Θεού και της κτίσης, διότι μέσω του ανθρώπου ο θεός επικοινωνεί με την φύση αλλά και το αντίθετο [63]. Για να επιτευχτεί αυτός ο σκοπός, η εκκλησία σε συνεργασία με την εθολογία θα πρέπει να επαναφέρουν αρχικά την χαμένη επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, φέρνοντας τους πιο κοντά και στην συνέχεια θα πρέπει να επαναφέρουν την χαμένη επικοινωνία των ανθρώπων με τον Θεό. Αποτέλεσμα αυτού είναι να καταφέρουν να σώσουν την κτίση από την οικολογική κρίση με την βοήθεια του Θεού και στην συνέχεια τους εαυτούς τους, πετυχαίνοντας ταυτόχρονα και τον αρχικό σκοπό τους, την θέωση.

Όταν ο άνθρωπος με την βοήθεια των χριστιανικών φορέων καταφέρει να κατανοήσει την θέση του στην φύση και έχει ανακτήσει την επικοινωνία του με τον Θεό, θα έχει επιτύχει την ορθή σχέση ανάμεσα τους, όπως ακριβώς αναφέρεται στην Αποκάλυψη του Ιωάννη, αφού για να επιτευχτεί η διάσωση της φύσης, δεν χρειάζεται μόνο να υπάρχει καλή σχέση με τον συνάνθρωπο αλλά όπως προαναφέραμε χρειάζεται ισορροπία ανάμεσα σε όλες τις σχέσεις [64].

Μέσα από το έργο του Μεγάλου Βασιλείου την Εξαήμερο, αναλύεται το πρώτο κεφάλαιο της Γένεσης, στο οποίο φανερώνεται η σχέση ανθρώπου και κτίσης, γεγονός που μπορεί να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο βλέπουν οι άνθρωποι την φύση. Επίσης γίνεται αναφορά πως ο Θεός έπλασε τον κόσμο «καλόν λίαν» προσπαθώντας να αποτρέψει τις ενέργειες του διαβόλου.

Ο Μέγας Βασίλειος, αφού μελέτησε τα βιβλικά κείμενα της εκκλησίας, κατέληξε σε

μια επαναστατική για τα δεδομένα της εποχής διάκριση η οποία ήταν «άλλο ποιος έφτιαξε τον κόσμο και άλλο πως έγινε ο κόσμος» [65]. Επομένως μέσω της διάκρισης του το «ποιος έφτιαξε τον κόσμο» ανήκει στον Θεό ενώ το «πως έγινε ο κόσμος» αφορά την επιστημονική έρευνα. Μέσω αυτής της διάκρισης, ο Μέγας Βασίλειος δείχνει απόλυτο σεβασμό στον Θεό και ταυτόχρονα ενθαρρύνει την επιστήμη να ανακαλύψει τα μυστικά του κόσμου χωρίς να ξεπερνά τα όρια, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται οι ρήξεις ανάμεσα στην εκκλησία και την επιστήμη.

Μέσα στην Εξαήμερο αναλύεται και η βασική διδασκαλία του χριστιανισμού, πως ο κόσμος είναι κτιστός και ριζικά ετερούσιος σε σχέση με τον άκτιστο Θεό, καταλήγοντας στο συμπέρασμα πως «ο κόσμος συνδέεται με τον δημιουργό του, διότι ο θείος λόγος γίνεται η φύση των κτιστών πραγμάτων», [66] γεγονός το οποίο όταν καταφέρουν να το κατανοήσουν οι άνθρωποι θα καταλάβουν το χρέος που έχουν για την διαφύλαξη της κτίσης.

Τέλος στην Εξαήμερο γίνεται φανερό πως παρόλο την εντολή του Θεού προς τους ανθρώπους «κατακυριεύσατε της γης» [67], ο άνθρωπος δεν έχει κανένα δικαίωμα να καταπάτα τους κανόνες της φύσης και να ξεπερνά τα όρια προσπαθώντας να γίνει βασιλείας της , αφού ο μοναδικός βασιλιάς είναι ο Θεός. Το μόνο αποτέλεσμα που επιφέρει η προσπάθεια των ανθρώπων να γίνουν κυρίαρχοι, είναι αρχικά να δείχνουν ασέβεια προς τον Κύριο και στην συνέχεια να προκαλούν σοβαρές καταστροφές στην κτίση, με αντίκτυπο στον ίδιο τους τον εαυτό [68].

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

60. Θεοδότα Νάντσου, Μωυσής Κουρουζίδης, Ό.π σελίδες. 42 έως 43.
61. Θεοδότα Νάντσου, Μωυσής Κουρουζίδης, Ό.π σελ. 44.
62. Μαντζαρίδης Γεώργιος, Χριστιανική Ηθική 2, εκδ. Ι.Μ Μονή Βατοπαιδείου, Άγιον Όρος 2015, σελίδες 573 έως 578.
63. Θεοδότα Νάντσου, Μωυσής Κουρουζίδης, Ό.π σελ 50.
64. Θεοδότα Νάντσου, Μωυσής Κουρουζίδης, Ό.π, σελ 59.
65. Θεοδότα Νάντσου, Μωυσής Κουρουζίδης, Ό.π, σελ 62.
66. Θεοδότα Νάντσου, Μωυσής Κουρουζίδης, Ό.π, σελ 63.
67. Γεν 1:28.
68. Νικόλαος ΑΘ. Ματσούκα Επιστήμη, Φιλοσοφία και θεολογία στην Εξαήμερο του Μ .Βασιλείου, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016, σελίδες 176 έως 218 .